

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, csütörtök, június 10

Tizedik évfolyam.

AZ ERDÉLYI BIRTOKRENDEZÉS A KÉPVISELŐHÁZBAN.

Annai évek szakadatlan panasza, annyi fél rendszabály, annyi hiábavaló kísérlet után, megérték az erdélyi részek azon várva-várt szép napokat, midőn az erdélyi birtok-viszonyok rendezése gyökeres reform alá kerül és az országgyűlés ezen reformot tárgyalja. A míg ezen reform az országgyűlés elé került volna, mi erdélyiek azon hitben éltünk, hogy talán meg nem érdemelt extra-wurstnak, vidékies nagyzoalásnak, széthúzó erdélyieskedésnek nézik királyhagontúli testvéreink az erdélyi birtokviszonyoknak annyit sürgöttetett kérdésért. Most azonban, midőn az országgyűlés minden árnyalata, kivéve a legfőbbnemzetiségiel közül, egy román képviselőt, kivétel nélkül szerfelett fontosnak és az ország egy tekintélyes részére nézve halaszthatatlan szükségességnek tekintve a javaslatot, s a lényegre nézve ritka egyértelműséggel folytatják tárgyalását, nem tudunk eléggé csodálkozni azon, hogy egy erdélyi származású miniszterre, gazdasági egyeteket, a saját és a nagy község annyi kifakadására volt szükség, hogy egy nem specialis, hanem hazai érdekű jótéményt, mely nem is pénzbe, hanem egy-néhány paragraphusba kerül, az arra hivatott országgyűlési testület kötelessége szerint hogy véghezvigye. Valóban ránk nézve egyáltalán nem valami kezesgető, hogy a legvilágosabb közgazdasági bajokat, csapásokat csak ily nehéz küzdelem árán vagyunk képesek magunkról elhárítani, s a csapást okozó hibát megsemmisíttetni.

Távol legyen azonban tőlünk a recriminatio. Örvendünk, szívünkkel örvendünk annak, hogy az ügy jó kerékvágásba került és rövid időn a nemzetiségi fondorkodások daczára egy használható, s nagyon üdvösnek ígérkező törvény új útba tereli az erdélyi birtokrendezést.

A nemzetiségi fondorkodásokról szólva, jellemző román testvéreinkre nézve az a kísérlet, melyet az egész törvény megsemmisítésére tettek.

Erdélyi románaink még mindig valami külföldi beavatkozást, vagy a magyar alkotmánynak jobblétre szenderülését állhatatosan várva, hogy akkor majd visszacsinalják az uniót, vagy a hatalmas és nagy Románia öleli őket keblére, nem volt tehát alkalmuk, hogy saját képviselőikkel tegyenek kísérletet az ország-házban a törvényjavaslat létrejöttének megakadályozására. Megbizták tehát Kozma Parthént, hogy ne hagyja erdélyi testvéreiket. Ez azonban, úgy látszik, nem

A KELET TARCZÁJA.

Anyá és leánya.

REGÉNY.

Irtá :

Bentzon Th.

Harmadik rész.

XI.

(Folytatás.)

Pál hevesen felegyenesedett.
— Uram, — felelte, — ez már igen sok, hogy még gúnynyal is illet ön; szívenben soha sem fogok lemondani arról, kit egyszer kiválasztottam magamnak, a legjobbat, a legkedvesebbet önnek találván őt; de miként akarja ön, hogy meggyőzzem erről azokat, kik nem ismerik őt, hogy elhitesse velük, hogy egy ifjú leánya a házasságtörő nő keblén nevezkedve fel, a törvénytelen viszonyt látva folyton szemei előtt, és résztvéve mindazon kalandokban, melyek az ilyenül összekötötték természetesen kisérő, méltó legyen helyet foglalni oly családban, mint a miénk, oly családban, mely szigorú elveire s becsületére ép oly büszke tud lenni, mint mások előkelő származásuk s nemesi címzeikre?

Atyám ezt írja nekem :

„Ha azon szeszélyed támadna, hogy közönséges pór nőt hozz házunkhoz menyül, örömet tárnok elibe karjainkat,

sokat konyított az idevalók bajaihoz, azt sem igen tudta felfogni, hogy mi nyomorúság lehet e törvényjavaslatban az erdélyi románokra nézve, mikor a Királyhagón tul feltétlenül keresztülvitték a birtokrendezést és még sem halt belé egyetlen román sem, a tárgyalás alatt levő tvjavaslat pedig semmivel sem akart többet, mint hogy az erdélyi részekben is megkönnyítse az amugy is törvényileg rég kimondott birtokrendezés keresztülvitelét. A jó román tehát azt is akarván, hogy elnyomatott erdélyi rokonait lekötöztesse, meg másfelől legkisebb meggyőződéssel sem bírva a javaslat káros voltáról, tett immel-ámmal egy indítványt, hogy hagyjon békét a ház az egész javaslatnak, s végezzen helyette valami okosabb dolgot. „Hát jó testvérek, én ugyan nem tudom miért, de kedvetekért megírtam azt, a mit reám bízattok, úgy vegyétek hasznát, a mint tudjátok, s ha nem elég a mit én tettem, máskor jöjjetek fel személyesen, s igazságtörő a magatok bolond dolgát.“ Gondolta magában Kozma Parthén, az erdélyi románok utasításait követve.

Van azonban a dologban egy más curiozum is. Régi francia közmondás, de a legtöbb esetben való igaz, hogy a szélsőségek találkoznak. Most is azon gyönyörűséges látvány adta elő magát az országgyűlésen, hogy a legszélsőbb baloldal, melyekben alig fér a hazafiság, ölelkezik a magyar állam ellenségeivel. Csanády, a vadmagyar, kezét ad Kozma Parthénak, s ha nem is egészen, mint az erdélyi románok megbízottja akarta, de legalább a javaslatnak egy időre való elhalasztását indítványozza, aztán előáll Ugron Gábor és ismét olyan javaslatot tesz, mely a törvény életbejuttatását hátráltatná és végrehajtását lassítaná.

A szélsőségeknek ezen jellemző ülékezését jó jegyzékbe venni, hogy okuljanak belőle azok is, a kik hazarészünkben bár csekély számmal, de mégis megindulnak a Csanádi-féle nagy hangú hazafiaskodások után. A tárgyalás egyből iránt mindenesetre a legjobb benyomást teszi az erdélyrészi olvasó közönségre nézve. Bokros Elek benne széles körben tudvalevő alapos jogi ismereteivel tündököl, méltónak tanúsítja magát Kolozsvár városához, fenntartja a kolozsvári orsz. képviselők tekintélyét, s azon nagy szorgalommal és tanulmányon, melyet a tvjavaslatnak csaknem új kidolgozására fordított, bizonyosságot tett arról, hogy Kolozsvár képviselője nem szűk látókörű toronyérdek, hanem az összes erdélyi rész megbízottjának tekinti magát, s ün-

csak lelke tisztá legyen s becsületes házból származzék; de egy párisi kisasszonyt, az előttünk tudvalevő előzményekkel, ama vérről ereiben, soha be nem fogadunk házukba. A vétekel telt légkör, melyet egy idő óta beszívált, nagyon meg kelle hogy rontsa már itélőtehetségedet, miután azon gondolatra tudtál tévedni, a nevet, melyet anyád is visel, egy bukkott nő leányának ajánlani fel!”

Ezek atyám saját szavai... Az ő fajtájú emberek nem ismernek semminek árnyalatát a rozshoz, náluk az mind egy; a becsületes és bukkott nő között, szintűk, nincs fokozat, a szenvedély nem hatja meg őket soha, a lehető szép tu ajdonok, melyek fennmaradtak a becsületes hajótöréséből, bennük hitetlenekre talál... Csak egy egyet ismerem, ki meg lehet, sikerrel emelhetett volna szót Georgette mellett: azon nőrokonom, kinél megismerkedtem e hölgyekkel, s ki akkor egéki magasztalta őket: de vakbuzgó elveitől ösztönözötve, mert ő az első, ki hevesen megtámadja hírnevüket, s levon minden jót róluk, mivel dühös, hogy elámitatta magát a tisztesség külszíné által. Ugy írja le őket, mint a legveszélyesebb kétszínűség siréneit. Atyám legszigorúbban megrendeli nekem, hogy azonnal hagyjam ide Párist, s utazzam haza... Dacolni előitéletével s haragjával, e perczben lehetetlen volna nekem. Mit tegyek, istenem! mit tegyek?

feláldozó munkájával halára kötelez egy egész országrészt.

KÜLFÖLD.

A berlini értekezőlet. Párisból írják jun. 5-ről: Az eszmecserék a berlini utókonferencia tárgyában rendes folymot vesznek. Ugy látszik, megegyezés létesült minden pontra nézve. Bismarck herezeg a hatalmakhoz a meghívást jun. 16-ra fogja kibocsátani. Minthogy a porta nem látszik hajlandónak eddigi magatartását módosítani, az értekezőlet összejöttét hivatalosan tudatják vele. A nagykövetségek mellett műszaki delegatusok lesznek, kik részt vesznek a munkálatokban. Azt hiszik, hogy az értekezőlet ezeket a delegatusokat, mint határszabályozó bizottságot a hely színeire fogja kiküldeni.

Ez alkalmával a bizottsági tagok biztonságának ügyét is megvitatják. Reménylik, hogy a porta nem fog vonakodni az európai biztosoknak megfelelő, jól fegyelmezett kíséretet adni, s őket minden veszély ellen megvédelmezni. Az értekezőlet szavazattöbbséggel hozza határozatait; csak Görög- és Törökországnak nem lesz votum decizivuma. Az ő nyilatkozataik csak tudomásul fognak foglálni. Görögország képviselője hihetőleg Brailas lesz, ki legközelebb Pétervárról Berlinbe megy.

Konstantinápolyban miniszterválságról van szó. Egy távirat szerint a szultán a Londonból elhívott Muszurusz pasa előtt állítólag úgy nyilatkozott, hogy a kabinetváltozás igen alkalmas eszköz lenne arra, hogy a kabineteket a porta legjobb szándékairól biztosítsák.

Arabiaiban lázadás tört ki. Erről a következő hírek érkeztek: „A muntefik és Mezopotámia más arab törzseinek felkelési mozgalmi aggasztó jelleggel kezdenek ölteni, s erről a kormány Bagdadból igen komoly tudósításokat kapott. Négy török ezred a fölköl által körül fogatott és megsemmisített. A szultán hiába igyekezett felhasználni azon eszközöket, melyek a zeilini mohamedan izurgenszerekre hatással lettek volna.

Egy a palotából Manszurhoz, a felkelők vezéréhez intézett táviratban teljes amnesztia ígértetik mind ő, mind társai részére, ezenkívül pedig pénz, rendjel és hivatal ajánlatot fel a vezérnek. Eddig ez ajánlatok kicsinylőleg utasítottak vissza, s úgy látszik, hogy az egész arabs elem nagyon is törekszik a szultán jármát magáról lerázni.“

Az erdélyi birtokrendezés az ország-házban.

A képviselőház ülése június 7-én.

Elnök: Péchy Tamás.

Napirend: az erdélyi és a volt Krasznaközép-Szolnok-Zarándokmegyei és a kővárvidéki területek birtokrendezése ügyének egyeztetése.

Soha még emberi arczon ily kínos levertséget nem láttam túlkörözödni.

— Hallgasson reám, — szoltam, — ön szereti Georgettet?

— Jobban, mint életemet, de nem volnék képes atyám akarata ellen küzdeni, és Georgette maga is, miként őt ismerem, megtagadná mindenek daczára oly családba lépni be, mely őt eltaszítja magától.

— Nem is azt akarom tanácsolni, hogy fellázadjon az atyai akarat ellen, hanem csak, hogy kitartó legyen, mi könnyű lesz önnek, ha szerelme oly komoly és mély, minőnek ön állítja azt. Nincs olyan akadály, melyen ne győzedelmeskedjék az állandó türelem és kitartás, és aztán ki tudja?... — csak így beszéltem neki, minden biztos remény nélkül, mindenként igyekezzem vigasztalni a szegény fiút, — az előre nem látott események segélyünkre jönnek néha. Térjen vissza most szülőihez, hadd itéljék meg fájdalomából s érzéseinek kitartó hűségéről, hogy mennyire megérdemli az igaz szerelmet az, kit érettké kész feláldozni ön. Talán idővel meglágyíthatja szívüket, talán... de nem is igen tudom, mit mondjak még önnek, szegény gyermekem... Most jelenleg legjobban teszi, ha mentül előbb ide hagyja Párist.

— A nélkül, hogy vele találkozzam?

— A nélkül, hogy vele találkozzék; mit is mondhatna most neki?

séről és gyorsításáról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalása.

Az 1-85 fejezet szól az általános határozatokról. Ennek 2. §-ánál Kozma Parthén szólal fel és azt ekkép óhajta megmódosítani: A birtokrendezési, arányosítási és tagosítási ügyek azon kir. törvényszék illetőségéhez tartoznak, melyek területén a per tárgyat képező ingatlan birtok fekszik.

Bokros Elek előad a bizottsági szöveget, mint pozitive szükségessé, elfogadhatni kéri. A szavazásnál Kozma módosítványa mellőztetett.

A II-ik fejezet szól az egyes perekben, valamint az urbéri elköltönítés és arányosítás iránti keresetekben követendő eljárásról.

Kozma Parthén az egész fejezetet a jogügyi bizottsághoz kívánja utasítani azzal, hogy abban az ujjonnan megindítandó perekre nézve csak is a birtokrendezés és arányosítás megengedhetőségére vonatkozó, folyamatban levő perekre nézve pedig az átmeneti intézkedéseket foglalva, újból szerkesztsze, és a lehető legrövidebb idő alatt beterjesztsze.

Bokros Elek előad e fejezetet, mint olyant, mely megfelel az erdélyi birtok s jogviszonyok tényleges állapotának, elfogadhatni kéri a tárgyalás alapjául.

A ház Kozma indítványát nem fogadja el. Kozma Parthén erre a fejezett ezimét ekkép óhajta szerkesztetni; Birtokrendezés és arányosítás megengedhetősége.

Bokros Elek előad e módosítást elenzi, bár az által a fejezet lényege és rendelkezései nem változnak.

Szavazásnál a módosítvány mellőztetett. A II. fejezet 3. §-nál Strevoij Miklós azt indítványozza, hogy d) pontja kihagyassék, azaz, hogy az urbéri ezimen jogtalanul gyakorolt fajzasi, makkoltatási, legelési, nádlási használatok megszüntetése iránti keresetekben a tárgyalás ne rendelkezések a tvszéknél megtartandóak.

Ugron Gábor a d) pont után egy új pont betoldását indítványozza e) pontnak: az urbéri vagy nem urbéri ezimen jogosan gyakorolt fajzasi, makkoltatási, legeltetési és nádlási szolgalmak értékének a megterhelt birtok értékéhez való arányosítása és ennek ez alapon való megosztása és a -szolgalom megszüntetése tárgyalása szintén a törvénszéknél vagy a helyszínen tartandó meg.

Bokros Elek ellenzi mindkét módosítványt. Kozma Parthén azon perekre hívja fel az igazságügyminiszter figyelmét, melyek Erdélyben, tekintet nélkül az elévülésre, a szolgalmányok tekintetében végrehajtásilag folytattnak.

Pauler Tivadar igazságügyminiszter kijeleni, hogy figyelemmel lesz ezen eljárásra.

A ház ezután szavazással dönt a kérdés fölött s elveti mindkét módosítványt.

Ugron Gábor a 6. §-hoz a követ-

— Az igaz! — mormogta Pál levertten.

— Egy pár sor, melyben jelenti neki, hogy kénytelen hirtelen elhátzni, ez elég... Igyekezzni fogok, hogy kimagyarázzam a dolgot előtte... Különbön, ha nem találma ön visszatérni, akkor szinte jobb, hogy a csapás hirtelen jöjjon; a kiméletes kerülgetést ily esetben az egyenes és büszke lélek még kevésbé tudja elviselni.

— De vissza fogok jönni, ebben ne legyen önnek kétsége, visszajövök, hogy kiragadjam őt a hozzá méltatlan körből.

Nem kétkedtem őszinteségében, hittem, hogy e perczben valóban úgy gondolkodik, miként beszél, de azért mégis biztosnak véltem lenni a felől, hogy viszsza nem fog térni többé.

— Ha visszajön ön, nem lesz szükségé hosszú mentségre. Ő várni fogott önre... A Georgettehez hasonló nők tudnak várni hosszasan, ka kell, örökre, és meg fog bocsátani önnek, erről én állok jót.

De hallgasson szavamra, induljon el még ma este, s ne tetesze még a bajt, melyet nem szándékosan idézett elő...

— Ah! — kiáltott fel Pál, — miért is találkoztam vele? Miért mondtam meg neki, hogy szeremet? Oh! milyen nyomorult ez az élet!

— Ugy van, de ne békétlenkedjék most már hasztalanul annak csapásai ellen... Legyen férfi, nyúgodjék meg; valóban mindez igen keserves.

Hirdetési díjak.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 2 kr.

Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10.)
Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája, Goldberger A. hirdetések felvételi irodája Budapest Szervitátor 5. sz.

Nyiltténí ezikkék

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

kező módosítványt nyújtja be: A 6-ik §. 5. bekezdésének 2. sorában e szó után „közársulatok“ jő a következő toldalék: „a gyámság és gondnokság alatt levők.“

Teleszky István az igazságügyi bizottság kisebbségének javaslatát ajánlja elfogadásra, mely szerint az utolsó bekezdés kihagyandó volna, mert e mellett megtörténhetik, hogy valamely birtokos néhány hold összevásárlása által tagosítást kérhessen, mit a bíró köteles elrendelni.

Kozma Parthén e §. 3-ik bekezdéséhez azon módosítványt teszi, hogy a második sorban ezen szavak „egyegyed részét“ helyet tétessenek a következő szavak: „telének nagyobb részét.“

Kemény Gábor földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter sem Ugron indítványát, sem a kisebbségi véleményt nem pártolhatja.

Kunle József pártolja Teleszky különvéleményét.

Ugron Ákos Teleszky módosítványához nem járulhat, hanem elfogadja a szakaszt Ugron Gábor módosítványával.

Előke György kéri a §. változatlan elfogadását.

Bokros Elek előad a bizottsági szövegezés szerint kéri elfogadhatni e szakaszt.

Teleszky István ismételve ajánlja a különvélemény elfogadását.

A szavazásnál Kozma és Teleszky módosítványai elesnek, Ugron Gábor módosítványa elesik.

Kemény Kálmán báró indítványozza, hogy a 7. és a 8. §§. közé vétessék fel a következő új szakasz:

Erdők urbéri elköltönítése vagy arányosítása alkalmával az erdők között létező egyes földrészeket akkor is kieserlés alá vétethetnek, ha a határ tagosítása folyamatban nem volna.

A kieserlés ilyen esetben is a tagosítás elvei szerint eszközözlendő.

Olyan erdő közötti részletek, melyek az 1880. évi január 1-én állandó lakással be voltak telepitve, általános tagosítás esetén kívül csak a tulajdonos beleegyezése mellett képezhetik kieserlés tárgyát.

Pauler Tivadar igazságügyminiszter: Miután az erdélyi erdők pusztításának és megtámadásának egyik főokát éppen az enklavok képezték, azt, hogy ezen enklavokat tagosítás nélkül is ki lehessen cserélni, nézetem szerint igen fontos nemzetgazdasági és mezői rendőri érdek kívánják. De másfelől vannak oly területek, a melyeken állandó lakhelyek vannak, a melyeket ezen szabály alá vonni nem lehet, szintén fontos nemzetgazdasági és populacionális okoknál fogva. Miután Kemény Kálmán b. képviselő ur módosítványa mind a két követelménynek eleget teszen és megfelel azon intenczióknak, mely az eredeti javaslatban is benne foglaltatott, azt elfogadásra ajánlom, annál is

Lábammal hevesen toppintottam, hogy megerősítem magamat, mert most vettem észre, hogy szememből egy nagy köncsepp, az első távol eső ifjuságom korszaka óta, készűl kigördülni, mialatt Pál, fejét a kandalló márványához támasztva, teljes erejéből zokogott, mintha el is fedlette volna jelenlétemet; aztán hirtelen magához látszék térni, s némi zavarral körülnézve, felállt, vette kalapját s eltávozott. Vajjon mit fog most tenni ez izgatott állapotában? Követni fogja-e tanácsomat, fog-e valami elfogadható ürügyet találni, kimenteni visszavonulását? Georgette elámitatja-e magát ez ürügy által, vagy ki fogja találni, hogy valamit rejtegetnek előle, hogy ez egy be nem vallott szakítás leendő Pál részéről?

Ekkor bizonynyal keresni fogja ckat annak, s ha valamely jel az igaz nyomra vezet, kitalálja e a valót egészen?

E kérdések felett tépelődve, nem tudtam erőt venni nyugtalanságomon, s elhatároztam, hogy még mielőtt a nap leáldoznék, bizonyosságot szerzek magamnak a Pál eljárása felől. A fájdalom köncseppjei azonban, melyek önkénytelenül előtörték szememből, eléggé értesítettek a felől, hogy tán még kellettén is túl tudom érezni a mások bánatát és keservét.

(Folyt. köv.)

inkább, mert lehető visszaélések meggátálása szempontjából felvételük 1880. január elseje, mely megakadályozza, hogy rögtönzött áttelepítések által az intézkedés célja meghiusztassék. (Helyeslés.)

Bokros Elek előadó: T. ház! Az igazságügyi bizottság kihagyta az eredeti miniszteri javaslatban foglalt ezen intézkedést, még pedig a bizottság határozott kifejezése szerint azon okból, mert a kieserlés alá eshető területek fogalmi meghatározására és a kieserlés után adandó érték kiegyenlítése biztosítására megnyugtató módozatot a bizottság nem talált. Mint a bizottság előadója kénytelen vagyok bevallani, hogy a Kemény Kálmán b. által benyújtott szöveghez engem személyileg megnyugtatót s ennél fogva azt részemről is elfogadom. (Helyeslés.)

Kozma Párthén nem fogadja el az új szakaszt, mert abból Erdélyre nézve valóságos kitelepítés lesz. Bánffy Béla gr. azt hiszi, hogy a közérdek szempontjából szükséges rendezni az enklavokat s azért elfogadja az indítványt. Kunle József hivatkozik arra, hogy Erdélyben ezen enklavok oly sebeket képeznek, hogy ha azok el nem távolíthatók és azok, a kiknek ily területek jutnak, az erőt magukénak nevezhetik, a tulajdon szentsége van megtámadva, mert az erdőgések ennek folytán gyakorolják és mert az egyesek, a kik el vannak szorva és az erőket bírák és használják, azon területekre mennek legelni azon ezim alatt, mert ott vannak.

Chorin Ferencz e fontos kérdést az igazságügyi bizottsághoz kívánja utasítani, megfontolást végett. A maga részéről hajlandó volna lehetővé tenni, hogy az arányosítási esetekben kívül ott, a hol törtenhetik, bizonyos erdőterületek kieserlőthessenek. De az állandó lakosokkal betelepített erdők nézve határozottan kimondja, hogy ezt impraktikusnak, sőt egyenesen veszélyes agrarius mozgalmat előidézhetők tartja. (Ugy van! balföld.)

Ugron Gábor a vagyon biztosítása és megszállási szempontjából okvetlenül szükségesnek tartja az indítványt elfogadását.

Horváth Lajos az erdélyi speciális viszonyok szempontjából nem ismerheti el, hogy általános tagosítások telepítvények, sőt kis községek, mert tíz-husz ilyen telepítvényes házak is vannak, vagy lehetnek egy-egy helyen egy-egy csoportban és ilyenekről van itt szó, feltétlen kitelepítését ilyen általános intézkedéssel kellőleg meg sem fontolva, határozza el a törvényhozás. Ennél fogva, hogy a ház szakbizottságának előzetes tárgyalása után kellő alapossággal határozasson ezen igen fontos kérdésben, az indítványt a jogügyi bizottsághoz kívánja utasítani.

Tisza László megjegyzi, hogy olyan tagosítást nem ismer, a hol ilyen enklavok megmaradtak. De másfelől igen téves nézete van Horváthnak az erdélyi részokról, mikor itt községekről, 10—12 csoportosított házakról beszél. Ezen enklavok egymástól egy fél, vagy legalább egy negyed órára esnek, de hogy községekkel volna az szervezve, arra nézve legalább az erdélyi részekben semminemű eset elő nem fordul. Itt tehát nincs egyébről szó, mint hogy a ház az ahuzást akarja-e szentesíteni, vagy pedig a rendet helyreállítani ott, a hol eddig rendetlenség volt. Ha a rendet akarja, akkor nincs szükség a jogügyi bizottsághoz való visszautasításnak, mert a bizottság e tekintetben már döntött.

Orvoslási babonák a magyar nép életében.

Irá: **Pataky Jenő.**
(Vége.)

Páriz-Pápai Pax corporis ez. népies orvosi könyvében kenősekkül ajánlja: a tyúk haját, új vaját, ó haját bűdösköpporral, vagy petrezselyemnek kifacsart levélvel.

Nagy használatban vannak: a spiritus, ezetes víz s ezek már orvosok által is gyakran javaslatnak.

A kenés főleg izomfájdalmaknál: — csúszkószórnál, bőrbetegségeknél, belservesek, zsigerek fájdalmainál, oldalnyálalásnál van alkalmazásban. Hatalmas gyógymódja a csömörnek.

A kenés is azon gyógymódokhoz tartozik, melyeknél már bizonyos gyógyszerek vétetnek igénybe s nem csak igék elmondásában s bűvészekedetekben rejlik a hatás s e részben már közeledünk a tudományos gyógytanhoz. A kenésen kívül: a füstölés, kötés, flüszítés, lemosás elnevezéssel bíró gyógymódoknál is már nagy szerepet visznek a gyógyszerek s ezeknél a bűbajosság úgy a szerek alkalmazásában mint azok elkészítésében van.

A füstölés abból áll, hogy eleven szénre tesznek különböző növények magvait: tűmjent, korpát, kenyérhaját, s a felszálló füst felébe tartja a beteg fájós tagját, vagy fogfájásnál kitátott száját. Egy mult században megjelent „Házi különös orvosságok” ez. népies könyv egy betegséget ellen a következők vényt rendel: „vegyen fehér Egérfarkot virágostól, aszálja meg az házban s porostól szedjen pókhálót, együtt ezekek füstölje magát.”

A kötés titkos erejű flüveknek, iraknak

Pulszky Ágoston megjegyzi, hogy a ki a magyar tagosítások körüli joggal ismerős, el fogja ismerni azt, hogy azon fundus, a hol ház létezik, semmiféle tagosítás alkalmával a tagosításba bele nem vonatik, hanem az mindig és kivétel nélkül tagosításon kívül marad. (Felkiáltások a jobboldalon: Az nem áll! Nincs igaz!)

A mi magát a kérdést illeti, azt hiszi, azt mondani egyáltalában nem lehet, hogy az enklavok eredete lopásra vezethető vissza. (Helyeslés a baloldalon.) Mióta létezik — így folytatja — az ingatlanokra nézve a lopás fogalma? (Derűtlenség a baloldalon.) Hogy havasokat el lehessen lopni (Derűtlenség), ez oly új fogalom, melyet a világnak még egyetlen egy jogásza sem mondott ki és mely a világnak egyetlen jogásztületében vagy parlamentjében, sőt mondhatom, a világ közvéleményének egyetlen egy részében sem fordult elő. (Helyeslés a baloldalon. Nyugtalanosság a jobbon.)

De ha jogtalan foglalások történtek, jó, ne keressük a szavakat, ha, mondok, jogtalan foglalások történtek is, mincsen-e törvényeink, melyeknél fogva repozícióknak van helye? (Helyeslés a balon. Felkiáltások: Száz évig!) és ha az illetők az enklavot 32 éven át jóhiszeműleg és zavartalanul bírták, a tulajdonos pedig azt szó nélkül tűrte, lehet-e azt, a ki legtöbb esetben nem az többé, a ki a foglalást eszközölte, hanem a ki ott született, a ki örökölte azon birtokot, a ki mindig sajátjának ismerte azon földet, a ki azt azon földnek használati jogát soha senki el nem vitatta s ki az azon föld utáni szolgáltatásokat mindenkör pontosan teljesítette, lehet-e — mondok — az ilyen embert lopással, vagy elutasítással vádolni? (Élénk helyeslés balföld.) És ha a tulajdonos nem élt jogával, ha nem élt a törvény által adott azon eszközökkel, melyekkel tulajdonjogát fenttarthatta volna, vajjon megérdemli-e, hogy most utólag az erőszak eszközeit adjuk kezébe? (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Oly ingerültséget látunk — így végzi — a történet nyilatkozatokban, mely óva int bennünket a rögtönzött határozathozataltól. És ha meg lennénk győződve azok igazságáról, miket Tisza László és Ugron Gábor t. képviselő urak elmondottak, ha tökéletesen meg is volnák győződve azok méltányosságáról, a miket Kemény Kálmán t. képviselő ur javaslatában felhozott, én még akkor is ezen ingerültséggel és izgatottsággal szemben a jogügyi bizottsághoz kívánám utasítani a beadott indítványt, már csak azért is, hogy a ház minden tagja kellő nyugalommal ítélje meg a kérdést, hogy a ház minden tagja kellő nyugalommal adhassa e tekintetben szavazatát (Helyeslés balföld), annál is inkább, t. ház, mert ez nem akadályozza a tárgyalás folytatását. A jogügyi bizottság ezen egy kérdésben, — annál inkább, ha részben már tárgyalta — könnyen fog határozhatni; de azt nem lehet mondani, hogy e kérdésben már határozott volna. Határozott egy ezzel analog, de más kérdésben, és határozott, merőben ellenkező irányban, mint a milyenben most a ház elé került.

El akarjuk-e zárni a ház szakbizottsága előtt, hogy szakvéleményét e jogi kérdésben kifejtthesse és a ház elé hozza? Van-e erre indok? Vesztenek-e ezzel azok is, a kikről hiszem, hogy alalmuk lesz még újra felszólalni e kérdésben és akkor talán precízebben, tisztábban kifejtteni erre vonatkozólag érveiket?

Ajánlom a t. háznak Chorin képviselőtár-

a beteg tagra való alkalmazása s bekötése. Boszorkány pörök: „marhaször, löször, rontóflü, fűfű leveleiből” vagy „eresztett tömjén s ó-hájból”; továbbá: a „malomból való feeskéfések, füstös nádtark, fokhagymakoszorúból” álló kötések elmulatnak.

A flüszítés — mely titkos crejű gyógyflüvek, gyógyanyagok babonás módon való alkalmazásában áll, — nincs annyira divatban népkönl, mint a lemosás, mely rendszeren az öntéssel együtt üzetik.

A lemosásra használt víz szintén különböző gyógyanyagokból készítették: mlyenck: szisztesfű, patakfi, borsó, bab, vagy valamely különös szer, mint a mlyenck boszorkánypörökben előjónék: vakondtúrás, szemét, golyafészkek, hangyaboly stb.

A lemosás főleg bőrbetegségek ellen használtatik s a vizet, melylyel a mosás történt, az útezerá öntik, hol legtöbbben járnak s ez a már ismertetőlt öntési művelet.

A szemes vízzel való lemosást az igézés ellen gyakorolják. Ki ne ismerné e gyógymódot az u. n. szénvetést, mely oly nagy elterjedésnek örvend?

Az öntés példájára is akadunk nyavalyatörősnél, midőn az öntés alatt vagy az egész miatványt elmondják vagy csak három szót belőle: egyet az elejéből, egyet a közepéből s a végéből, az ament.

Az imádság, mondas sok vidéken a kenés, füstölés, flüszítés, lemosásnál is divatban van s az vagy a rendes alakban mondatik vagy pedig megfordítva, a végén kezdve.

Van aztán a népgyógyászatnak egy külön csoportja, mely már orvostudományi szempont-

sam indítványát elfogadásra. (Élénk helyeslés balföld.)

Horváth Gyula nem érti, hogy ha a sugárúton törtenhetet kisajátítás, miért legyenek ez alól kivéve a szóban forgó enklavok? Kemény Kálmán b. Chorinnal szemben megjegyzi, hogy indítványa csak be nem telepített közbelső földrésztelkekről szól. Papp György megjegyzi, hogy Erdélyben ezekre megy azon lakosok száma, kik ily enklavokban laknak hosszú idő óta. Mihályi Péter annál is inkább a jogügyi bizottsághoz kívánja az új szakasz utasítását, mert azt többen különféleképpen értelmezték. Zay Adolf ellenzi az igazságügyi bizottsághoz utasítást. Gullner Gyula a kérdést akkorra kívánja halasztatni, midőn a 23. §. tárgyalatik.

Bokross előadó felszólalása után a ház Kemény Kálmán b. indítványát elfogadta.

A TÖRVÉNYHATÓSÁGOKBÓL.

Kolozsvármegye közigazgatási bizottsága

folyó hó 7-én tartotta rendes havi ülését főispán gróf Eszterházy Kálmán úr ömltsége elnöklése alatt.

Jelen voltak: Gyarmathy Miklós alispán, Bónis István főjegyző, Mosa Sámuel árvaszéki elnök, Dr. Nagy József tiszti főorvos, Petrán János tiszti ügyész, Dr. Zabulik László helyettes tiszti ügyész, György bíró Sámuel helyettes adófelügyelő, Székely János kir. főmérnök, Kethely József kir. tanfelügyelő, Dr. Birró János kir. ügyész, Izsák István távirda-igazgatói helyettes, továbbá a választott bizottsági tagok közül: Lészay Ferencz, Szabó József, Br. Bánffy Ernő, Br. Jósika Samu, Hosszu Teophil és Gyarmathy Zsigmond.

Az ülés Gyarmathy Miklós alispán jelentésével vette kezdetét, kinek jelentéséből felémiljük, hogy a mult hóban sem a személy, sem a vagyon-biztonság nagyobb mérvben nem volt megtámadva s úgy az emberek, mind a házon házi állatok egészsége kielégítő volt.

Egyáltalában semmi olyan körülmény nem fordult elő, a mi a közigazgatási bizottság közreműködését szükségessé tette volna.

Bejelentésre minősült fegyelmi ügy egyedül Gál János zsoboki bíró ellen fordult elő, a ki ellen hivatalos köteleességeinek telonozásai ügyben lett elmulasztása miatt, az első fokú határozattal kimondott 5 frt pénzbírság 2-od fokulag is helyben hagyatott.

Ezután alispán néhány katonai ügyet adott elő, melyek közül egyik elmélkedésekre adhat okot: egy szegény nő elvált férjétől s egyetlen fiának a sorhad kötelekéből leendő elboesáttasáért folyamodott s mert az elválás megtörténtét az illetékes hatóság ítéleténél igazolni nem tudta, kérése elutasított. Tudjuk, hogy az elutasításban a bizottság szabályszertlen járt el, de ezt a szabályt tartjuk helytelennek, mely akkor mikor tényleg segélyre szorultak gyámolát kívánja felmenteni épen a tényleges állapotokat negligálja, másfelől az is igaz, hogy ha hasonló esetek kedvező ellátásban részesítenének, igen sok visszaélés törtenhetne: a szegény pedig azért mert visszaélés törtenhetne, hasonló esetek telhasználásával mások részéről — meg lesz fosztva egyetlen gyámolától. —

ból is figyelmet érdemel s ez gyógyszer alkalmazásából áll. Persze a bűbajosságnak itt is van szerepe, úgy a szerek készítését, mint azoknak alkalmazását illetőleg.

A gyógyszerek legtöbbje csakugyan gyógyflüveinkből vétetnek s ennél fogva gyógyhatásukat megtagadnunk nem lehet, alkalmazásuk tehát nemileg jogosult. De vannak aztán misztikus szerek, mint pl. bolt ember összetört koponyája, koporsó szeg stb. miket aztán különbözőképen kell főzni, vagy pálinkával elkészíteni.

A gyógyszerek alkalmazása szintén lehet olyan, mely a tudományos orvosi gyakorlatban is használtatik s lehet bűbajos. A beteg gyógyszerét vagy vizben történt főzet alakjában, vagy pálinkában veszi be, de talátnuk nem rég pl. egy hideglelést, ki 77 százalékos gyógyflüvet talpa alatt hordott.

Egyszer még egy öreg asszonnyal találkoztunk a mezőn, ki szorgalmasan szedte az u. n. hályogflüvet. Kérdésünkre megmagyarázta, hogy a ki azt nyakában hordja, mint egy talizmánt, annak sohasem lesz hályog a szemén. Nekia azonban már hályogja volt.

E gyógymódokkal a nép maga gyógyítja betegségeit s az eredményel meg van elégedve, mert a hol ezek nem segítenek, ott csak az isten segít.

Bízalma nincs az orvoshoz, sőt azok iránt némi ellenszervvel viseltetik; megkísért maga mindent s ha nem használ, megnyugszik a sorsban.

Inkább bízta a lelkét a papra, mint a gyógyszerét, az orvosra.

Ezután Dr. Zabulik László helyettes tiszti ügyész adott elő, töle megszokott alapos sággal és szakavatottsággal néhány kihágóssággal.

Megyei főorvos Dr. Nagy József havi jelentése szerint Kolozsmegye területén a mult hóban az egészségügyi állapot felotte kedvező volt, most nem csak hogy járványok nem uralkodtak, hanem még a váltóláz és azon heveny lefolyású lobos körömcsek is, melyek a megelőző hónapokban számos betegülési esetet okoztak, a mult hó folytán mind apadni kezdettek, úgy hogy a beérkezett jelentésekből láthatólag ily kevés betegülések már rég nem fordult elő hónapoként.

A míg a mult hóról ájtott roneselő toroklob is csak igen esekély esetben s nagyon szorványosan lépett fel, u. n. Szombattelkén, A. Szováthon, M.-Frátán, Dextrádon és Középlakon összesen 18 betegülési esetben, melyek közül felülült 9, elhalt 9. A halálozási százalék e szerint még mindig 50 százalékat tesz.

A mocsai kertüli kórházban ápolatott 14 férfi és 11 nő összesen 25 beteg, kik közül felülült 12, javulva elment 2, maradtott kezelés alatt 1.

Györbírő Sámuel kir. adófelügyelői helyettes havi jelentése szerint: az adó kivétési munkálatok a föld- és házadóra nézve a községi közegok által befejeztettek, az I. és II-od osztályu kereseti adó kivétele is 18 község kivételével be van fejezve.

A lefolyt hóban befizettetett 45.651 frt 19 és fél kr. egyenes államadó, mely eredmény, a mult év megfelelő szakához képest 13.632 frt 92 és fél krral kedvezőtlenebb.

Kethely József kir. tanfelügyelő néhány tanügyi ügydarabot adott elő, melyek közül különösebb említés érdemel a septéri államiskola ügye, mely a beszerzett adatokkal ajánlólag lett felterjesztve a n. m. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz.

Dr. Birró János kir. ügyész jelentése szerint, a lefolyt hó végén felügyelete a laiti bírónban a letartóztatottak száma tett 79-et, ebből elítélve volt 49, vizsgálati 30. Május hóban büntetését megkezdette 51 egyén. Betegülési eset előfordult 10. Az országos fegyintézetbe elszállított 3 elítelt. Fegyelmi eset a fegyenezek között előfordult 2; azonban a fegyörök ellen egy sem merült fel.

Rabmunka keresmény befolyt 121 frt 80 kr; pénzbírság 46 frt, rabtartási költség-térítmény ezimen a kir. ügyészhez beküldetett 32 frt 8 k.

Sulyosabb bünvádi feljelentés 8 eset merült fel, mind a 8 gyújtás. Május hó a közbiztonságra nézve kedvezőbb eredményt mutatott fel a megelőző hónapoknál.

Izsák István kir. távirda-igazgató helyettes által bemutatott mult évi posta-forgalom statisztika szerint, a megye területén Apahida, B. Hunyad, Batos, Csucs, Egere, Gyula, Hid-Almás, Kolozs, M.-Nádas, M. N.-Zombor, M.-Örményes, Mocs, N.-Almás, Sztmihálytelke, Teke és Választat községekbe levő összesen 16 posta hivatalnál a mult évben alkalmazva volt 16 postamester és 7 postakiadó, e személyzetből nő 3, postalegény 22; postai szolgálataira használtott 51 ló és 16 jármű.

A jövedéki bevétel tett 13.098 frt 82 krt., a mi az 1878. évi eredménynél több 704 frt 96 krral; a fenntartási költség tett 21.127 frt 33 krt., a mi az 1878. évi eredménynél kevesebb 727 frt 09 krral, s így az 1879. évi eredmény az előbbi év eredményéhez képest 1432 frt 05 krral kedvezőbb.

Az utalvány-üzletnél a lefolyt évben tett a befizetés 112.380 frt 86 krt. ellenben a kifizetés 65.696 frt 27 krt.

Az utánvételi üzletnél tett a befizetés 37.357 frt 89 krt., a kifizetés 1456 frt 76 krt.

A posta-forgalom a levél-postai küldeményeknél a következő arányt mutatja:

Feladatott 180,128 drb, a mi az 1878. évi eredményhez képest, 16.339-el kevesebb; beadott 316,576 drb, a mi az 1878. évi eredménynél 15,434-el több. Átrovatott 170,664 darab.

A koesi-postai küldemény feladatott 16,328 drb, a mi az 1878 évi eredménynél 2433-al kevesebb; ellenben beadott 20,448 drb., a mi az 1878. évi eredménynél 482-vel kedvezőbb. Átrovatott 9256 drb.

Végül Bónis István főjegyző adott elő néhány kormány-leiratot, melyek között fontosabb csak a belügyminiszter urnak a rozsols s hasonló szesztes italok árulásának korlátozása iránt idei 23,632 sz. a kiadott ismeret rendeleto volt.

Több tárgy hiányában az ülés 12 és egy negyed órákor bezáratott.

—s.

Kis-Küküllőmegye közigazgatási bizottsága.

D.-Szt.-Márton, jun. 5.

A mai napon tartott közigazgatási bizottsági gyűlés népes volt, elnököl a gróf főispán,

a választott tagok közül csak hármat tartott vizs-sza körülménye, a hivatalból tagjai sorából pedig csak egy maradtott távol, különben a mai ülésnek kiválóbb közérdekű tárgya nem volt, és ez lehetővé tette, hogy az ülés déli 12 órákor befejezést nyerjen.

A szakelőadók szokásos jelentéseiből a következők megemlítésére szorítkozunk u. n. az alispáni jelentés megemliti, hogy beadványi jegyzőkönyvre május havában 545 ügydarab érkezett, és hogy azok a hó végéig fel is dolgoztat-tak; a megye területén a gazdasági állatok egészségi állapota megnyugtató; a bonyhai utra, vá-lalkozók által szállított 80 kavics hasáb, a járási szolgabíró által átvétetett, ezen átvételre vonatkozólag magánfél részéről azon bejelentés tété-tett, hogy azok minőség és mennyiség tekintetében kielégítőek nem voltak, — ezen jelentés alapján a bizottság intézkedést tett, hogy a kiszállított kavics hasábok felülvizsgálatánál szigorú ellenőrzés gyakoroltassék; végre bejelentti, hogy árvaszéki ülnök P. G. nagy számmra növekedett hátrálékainak legnagyobb részét feldolgozta, s reméli lehet, hogy a kezén levő ügyek elinté-zése a rendes folyamatot mielőbb megnyeri — mit a bizottság, tekintettel az előző havak ellenkező tartalmu jelentéseire, megnyugvással vett tudomásul.

Az adófelügyelő előterjesztése szerint a f. évi I. és II. negyedévi esedékes adótarozás teszen 334,251 frt 07 krt; ebből be lett fizetve 123818 frt, következőleg hátrálékban van 210,433 frt 07 krt.; továbbá bejelentti, hogy a befejezett idei adókiivetés eredménye szerint a mult évihez hason-lítva, 626 frt 32 kr keveslet mutatkozik, minek többe között legfőbb okát a tömeges kívándor-lásba találja — ez bizony elég szomorú! — panaszosan említi fel továbbá az adófelügyelő az adók s más kincstári követelések felhajtása körüli lanyha-ágát a szolgabíróknak, kiket épen nem tart képeseknek ebbeli köteleességtük teljesítésére — erre aztán természetesen a bizottság részéről megkaptak az ultimátumot, hogy 14 nap alatt mind a pénzbehajtási mulasztásokat jóvá tegyenek. Szegény szolgabírók!

A postaigazgatóság bejelentti, hogy a rend-szeresített postajárások, az államvasutak keleti vonalán május 15 én életbe lépett új menetrend-del kellő esatlakozásba hozattak, mely által e megye székhelye is azon kedvező helyzetbe jutott, hogy a Budapesten reggel, és a Kolozsvárról összes elindított posta már másnap d. e. 8 óra 30 perczkor megérkezik. — A szomszédunk-ban fekvő M.-Vásárhelyely volt és még ma is hiányos postai összeköttetésünk, mennyiben azon városból elindított küldemény csak harmadnapra érkezhett ide, de a jelentés szerint június 10-étől e bajon is segítve lesz az által, hogy a M.-Vásárhelyről mindkét vasúti vonat Kocsárdig postaküldemények szállítására is használtassék fel, melylyel el fogjuk érni azt, hogy a M.-Vásárhelyt délig feladott leveleket másnap szintén d. e. kézhez vehetjük. Ez intézkedést a bizottság örömmel vette tudomásul.

A havi jelentések befejezte után magánfelek kérvényei és felfolyamodásai intéztékkel el — ez utóbbiak közül megemlítjük az ó-solymosi koresma-arányosítási ügyet — ez nevezetes azért, mivel e kérdésben az alispán által másodfokban hozott határozat ellen, míg a mult évben beadott felfolyamodás fölött, bár minden havi ülésben felemeltetett, maig határozatot a bizottság nem mondott, és végre ma oly hosszu vájadás után, az első és másodfokú határozatokat felol-dotta s az ügyiratokat visszaadta a szolgabíró-nak a végett, hogy a birtokosokat illető kilencz havi és a község három havi koresma jogával együttesen vegye tárgyalás alá s hozzon új határozatot, s egyszersmind arról értesíti az eljáró első bírót, „hogy a közigazgatási bizottságban azon elvi nézet emelkedett tululysra, hogy a három havi (ugynevezett kántor időszaki) koresma-jog gyakorlása ugy a községet, mint a birtokosságot a szokásjog alapján egyenlő arányban il-leti és ezen körülménythozandó határozatára nézve kiváló figyelmé-be ajánlja.”

Mi físzteljük a közég. bizottság többségé-nek elvi nézeteit, az ellen sines kitógasunk, ha hozandó határozataiban „elvi nézeteinek” irányát követi, — ellenben azt, hogy mint felsőbb fo-rum „elvi nézeteit” az alsó bíróra „octorálja” még akkor sem találók megengedhetőnek, ha írott törvényeink nem volnának, — de hála istennek vannak törvényeink, s talán a feudális korszak s lejárt, jogállam lettünk, következőleg a törvényeknek uraloma kell jutnia s a bíró-nak csak ez lehet irányadója.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Tompának egy kiadatlan költé-ménye.

Az „Egyetértés”-ből vesszük át a következőket:

Azon helyzetben vagyunk, hogy Tompa Mihálynak egy eddig kiadatlan költeményét kö-zülhetjük. Gömörmegyében egyes családok Tom-pának több oly versét őrzik, melyek eddig nyom-tatásban sehol meg nem jelentek. Ezek közül

egy ritka szépségű mű ma kezünkbe jutván, sietünk azt olvasóinkkal megismertetni.

A költemény genezisére vonatkozólag a következő adatokat közölhetjük:

A „B e t e g v a g y o k” ezimű verset Tompa 1864-ben írta, a mikor már a súlyos kór mindinkább erőt kezdett venni rajta. Akkor mindjárt átadta barátjának Batta Bálint zádori (görmömgyei) ref. lelkésznek.

Battától, ki 1877. októberben halt meg, Császár Teréz kisasszonyhoz, Császár N. volt gálszécsi ref. lelkész leányához került a költemény, melyet nekünk Császár T. kisasszony sógora K a r o s s a Bulesu váltótörvényszéki jegyző ur volt szíves átengedni.

A költemény a következő:

Beteg vagyok.

Reggel vagy este van? Letűntek
A nap végső sugarai;
Oltások el hát a világot!
Nem kell engem virasztani . . .
Nyugodjatok le csendességben
Majd szölok én, mikor megyek.
Eleget virraszthatok akkor,
Feküdjetek, feküdjetek!

Mi tengeréj . . . mi hosszu órák! . .
Az idő oly lassan halad
Elfáradt talán már. Hogy is ne,
Hisz jár sok ezredév alatt.
Csak huzd ki hosszú, barna vásznaod
Oh éj! . . . hadd szokja meg szemem.
Mi vagy te az én éjszakámhoz,
Melynek csillagja sem leszen?!

Jertek be csak jertek! nem alszom —
Árnyképek, álmok, alakok,
Beszédgessünk . . . jertek idebb csak
Valamit sugni akarok.
Mulassatok ma; holnap ugy is
Hijába lesz jövősetek;
Állhatok ajtóm ablakánál
Én többé itthon nem leszek.

* * *
Virágot illetttem tavasszal
Halálukat megérem-e?
Enyém lesz-e hosszabb, ki tudja
Vagy a virágok élete?
Ha én mennék el tán előre,
Ne bántások virágimat!
Halvány orezám nem lesz derültebb
Halotti koszoru alatt.

Azt mondják: már az ősz közel van,
Aludni addig nem megyek,
Mégvárak haldokló virágok,
Sárgán hulló falevelek.
Szép nyájas őszi délutánom
Együtt hullunk le csendesen.
Olyan szép ősszel a búcsúzás
Nem fáj ugy a halál se, nem! —

Hulló levél közt megyek én el
A sir hideg lakóihoz,
Honnán az új lomb engem is majd
Tavasszal újra visszahoz.
Együtt járunk így mind örökké,
Mert én is lombbá változom.
Zöld galy leszek, ugy láttok engem
Már a jövődő tavaszon.

T o m p a M i h á l y .

Kossuth iratai angol nyelven. Kossuth Lajos nagy munkája, „Irataim az Emigrációból” angol nyelven „Memories of My Exile” czimmel jelent meg, az angol nép minden rétegében nagy feltűnést kelt s a sajtót is mozgásba hozta. A Daily News legújabb száma Kossuth könyvének hosszu cikkeket szentel, mely a legnagyobb tisztelettel szöl Kossuthról:

Kivonat a „Budapesti Közlöny”-ből.
Árverések. Potyi Rozália 706 ft. 70 kr-ra b. ingtl. jul. 5-én Bülönön, Floru Mitru 426 ft-ra b. ingtl. jul. 10-én Székelyön, Schmidts Vilmos 540 ft-ra b. ingtl. jul. 5-én Krizbán, Pascaleo Juon 119 ft-ra b. ingtl. jul. 10-én Viságon, Berszán Juon 402 ft. 17 kr-ra b. ingtl. jun. 26-án O-Topliczán árvereztetni fognak.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1880. jun. 9

Helyi hírek.

— **Színészeink** holnap itthon lesznek; ezt jelenti egy hozzánk érkezett távirat. Pár hét előtt a bécsi sikerek fénypontja alkalmával lapunktól kiindult mozgalom azt ezeloza volt, hogy színészeink hazaérkezésekor kitüntető fogadtatásban részesíttessenek. Azonban Bécsben az utolsó napok alatt oly kellemetlen dolgok történtek, hogy a közönségnél teljesen alászállott a lelkesedés azon foka, mely egy zajosabb fogadtatásra mindíg szükséges. A primadonnák vérsenygése, vállalkozók magatartása, Pálmay asszony páholyból tartott élézkényítő díkeziója, melyben polleugére állította a bécsi szintársulat vezetését,

— mindezen szomoruan neveltséges körülmények nem sujthatják az egész társulato t. Kassai, Szentgyörgyi, Mátrai, Szombathelyi, Gabányi és a többi a magyar szintűgy méltó bemutatóni valának, megérdemlik tehát, hogy holnap reggel az ismerősök, színházpártolók által „b a r á t s á g o s a n” fogadtassanak, kárpótolván őket a nyilvános fogadtatás, közlakoma helyett, mit rendezni a jelenlegi viszonyok közt nem lehet. Tehát: „barátságosan” üdvözöljük az érkezőket.

— **Ismét bécsi távirat** jelenti nekünk, hogy e hó hetedikén a Burgszínház művészei társulatunk tiszteletére fényes búcsulakomát rendeztek, mely a tudósítás szerint színészeinkre nézve örökmemlékü hatással volt. Óriási babérkoszoru nyújtottat át osztrák nemzeti színi szalagokkal felekesítve; — e kitüntetés a társulat összes tagjait illeté. Willbrand költő gyönyört költeményt olvasott fel a társulatunk tiszteletére. A távirat így végződik: „Bécs szívére ülelte Kolozsvárt, zokogva vetünk egymástól búcsut. Csütiörtök reggel érkezünk.”

— **Egyik helybeli gyógyszerész-től** a következő sorok közlésére kértünk fel: Bocses lapjának f. é. június 8-iki számában a városi egészségügyi bizottság egyik buzgó tagja egy gyanúsító, vagy legalább is könnyen félremagyarázható vádat hoz fel, melyet nem csak anyagi, s főkép erkölcsi reputatión, de az igazság érdekében is nem hagyhatok válaszolatlan. Hogy az igen t. tiszteletbeli főorvos úr, ki a vényeket felülvizsgálta, kifogásolta válaszában a tek. tanácsnál azt, hogy több szá alyvalanesen írt vény van, a meanyiben a rendelkezések szerint a dragább szerek helyett, más — olcsóbb szerekkel is helyettesíthető — gyógyszerert kellett volna rendelni, ez nem tartozik reám; de igen is tartozik azonvád, hogy „a fertőtlenítő szerek igen magasán vannak taksálva.” — Midőn 3—4 év előtt az egészségügyi bizottság a dyphteritis járványosnak mondotta ki, többek között azon határozatot is hozta, hogy a város szegényebb osztályánál a lakásokat, hol i y betegségek fordul elő, a város költségén fertőtleníteni, én akkor e szerek kiszolgáltatását a város érdekében díjmentesen ajánlottam fel, s vitetett is mint egy két évig ingyen. Ekkor a negos polgármester úr saját jóvoltából, látva hogy ez in infinitum nem mehet, beszüntettette az ingyenes kiszolgáltatást, s megbízott, hogy lehetőleg olcsón számítva, adjam ki azt ezután is. Nekünk hivatalos miniszterialis rendeleteink s árjegyzékünk van, melyhez pontosan alkalmazkodnunk kell, én e jogomtól s szabálytól eltérőleg a fertőtlenítő szerek egyikét tavaly, melyet legnagyobb mennyiségben alkalmaztak több száz lakás fertőtlenítésére, a kénsavas horganyt, csak is fél árba, tehát 50 százalékkal még olcsóbban számítottam, mint melyrejegyzitva lettem volna, mert azon szer (Zincum Sulfurice) hivatalos taksánkba csak egy van felvéve, s azt is szolgáltatam ki; a többi gyógyszereket pedig pontosan hivatalos árjegyzékem alapján számítottam, mi a felülvizsgálatnál helybe is hagyatott. „A mi igaz, — igaz”. A z ö t ő d i k.

— **Unió vagy halál.** A „Gaz. Tr.” 41-dik számában, a máj. 15-iki román ünnepélyekről szólván, úgy tünteti fel az „Unio vagy halál” kifejezést, mintha az azt tette volna, hogy a ki az Uniót nem akarja, az meg fog halni. Ezt a kolozsvári országgyűlésen 1865. decz. 2-án Gull képviselő ur is elmondta következőleg: „Die zu hunderten aus den Häusern herausgehängten Todes-Drobungen enthalten Fährnen“, melyre Mikó Mihály, a decz. 4-diki ülésben általános helyeslés közt a következőleg felelt:

„Hogy volt egy oly zászló, melyre az volt írva: „Unio vagy halál”, azt tudjuk, hogy ezen zászlótól épen a nemes szász nemzet érdemesispánja, akkor a szebenszéki követ lobogtatta, az is tudva van a közönség előtt; de kérdem ezen felirat: „Unio vagy halál” azt teszcie-e, hogy a ki az uniót nem akarja, meg fog halni? teljességgel nem! Éppen a tisztelt szász követ urak ezafolták azt meg, a midőn még azok is, kik a szóban forgó törvényt revidiálnatni akarnak — in principis elismerték — hogy az unió Erdélyre nézve életkérdés. Ha ez igaz — pedig úgy van — akkor ezen kitétel: „Unio vagy halál” nem azt jelenti, hogy ki az niora nem szavaz, meg fog halni, hanem azt, hogy válasszon Erdély vagy az unió, — vagy az unió nélkül a politikai halál közztűt.” — Mikó Mihálynak e nyilatkozata helyes és talpraesett volt, melyet az országgyűlés osztatlan helyeslésevel pecsételt meg s melyből a „Gaz. Tr.” utólagosan bár, de mégis tanulhat. S itt nem tehetjük, hogy esodálkozásunkat ne fejezzük ki azon, hogy Jakab Elek történetírónk figyelmét a kolozsvári 1865-ik évi országgyűlés teljesén kikerültte, mert „Szabadságharczunk történetéhez” ezimű művének most megjelen 3-ik fizetésnek 163-ik lapján az 1848-iki kolozsvári országgyűlésről ezeket írja: „A szász lapokban olvastuk akkor, hogy a gyűlés napján csoportok jártak volna az utcákon, fenhangon kiáltva: „Unio vagy halál!” Ez nem igaz. Sem egyesek, sem csoportok ezt nem tették. Fáklyás menetek alkalmával a falakra felmázolva illet láttam, de

ezt is korábbi időben. Eféle szokott történni mindenütt. Egyes tulzók vagy dévajkodni szerették firkálnak falra hasonlókát, elkialtnak egyes, inkább őket megbélyegző, mint az illetoket s kivált egy egész országot compromittálni minősült szókat; de azt komolyan, s a közhangulat nyilvánulásának venni józan itélettel nem lehet.” Már mi oly tekintélyvel szemben is, mint Jakab Elek, elfogadva az 1865-iki országgyűlésnek a valót és igazságot kifejező nyilatkozatát, az „Unio vagy halál” kifejezésben, az országra nézve semmi compromittáló nem találnuk.

— **Bécsben az ezüst olcsó.** Városunkban két ezüst koszoru van, egyik a Balogh Györgyné asszonyé, a másikat Pálmái Ilka asszony kapta a Ringtheaterben tartott páholybeli díkeziózása alatt. E mellett figyelemre méltó, hogy Göndör Sándor — ki eddig fakupából iddogált, Bécsben ezüst serleget kapott egy lap távirata szerint, s Szabó Bandinak kézbesítettett is az olcsó portéka. Reméljük, hogy Szentgyörgyi is kapott egy ezüst kupaku pipát, de sokkal szerényebb, semhogy megtáviratozta volna. Azt meg bizonyosan tudjuk, hogy Kassainak egy zacskó ezüstje van, de ugy elrejtette zsebe mélységese fenekébe, hogy nincs az a reporter, ki megszámlálhatná. Ergo színészeink ismét helyreállítják Kolozsvárnak becses voltát, s ha megérkeznek, városunk ismét — „kínese s Kolozsvár” lesz; — daczára a vállalkozók tres zsebeinek.

— **A kolozsvári** polgári Dalegylet a pártoló tagjai részére f. é. június 20-ra rendezendő erdei kirándulását, nem, mint hirdette volt, a „bójai” hanem az ugynevezett Kolozsmonostori erdőben fogja megtartani. Miről az érdekeltek tisztelettel értesíttettek. — A rendező bizottság.

— **Tűz.** Tegnap déltán az Uj-uteza végén egy ház leégett. Tűzoltóink erélyességének köszönhető, hogy a vész nagyobb mérvet nem öltött.

— **Nyilvános köszönet.** A róm. kath. főtanoda ifjúságának torna-vizsgálata alkalmával a kitűnőbb tornászok megjutalmazására Fő-tiszteledő Váradí Mór igazgató úr 5 frtot, Ngs. dr. Haller Károly e. ny. tanár úr 2 frtot. Haller Rezső ügyvéd úr 2 frtot. Tauffer Ferencz kisegitő pénztári igazgató úr 1 frtot voltak szívesek adományozni, miért fogadják a jutalmazott ifjúság nevében halás köszönetemet Kolozsvárt, 1880. június 9-én. Nyárádi Lajos, torna-tanár.

Hazai hírek.

— **Kossuth iratainak második kötete** nem fog az ősz vége előtt megjelenni. Az anyagghalmaz ugyan már össze van gyűjtve, azonban — mint az Ell. írja — a rendezés az anyag sokféleségénél fogva tetemes időt fog igénybe venni. Helyi országgyűlési képviselő e hó végén utazik el Baracconeba, hogy Kossuthal a II. kötet kéziratát elekezsitse és rendezze, azonban szeptember előtt egy sor sem fog kiadathatni. Az I. kötet német kiadása csak e hóban készül el teljesen; az angol most jelentmeg. A fordítást tudvalevőleg eddig Helyi képviselő rendezte, azonban tiszte annyí kellemetlenséggel volt összekötve, hogy Stampfel kiadónak kijelenté, hogy a többi kötetek fordításának rendezését halmazott teendőinél fogva el nem vállaltatja. Kossuth maga éjjel-nappal dolgozik a magyar kiadáson, bár az Athenaeum teljes szabadságot engedett neki az időre nézve, melyben iratai megjelenjenek.

— **Déváról** írják nekünk: Szász Károly m. tanácsos ur f. hó 4-én d. u. érkezett körünkbe s mivel sürgős teendők Budapestre szölitoták, még az nap megtartotta az V., VI., VII. és VIII. osztályokban a vizsgálólatokat, saját kérdéseivel pihatulván ki a növendékek tanulmányi előmenetelét. A hallott feleletekkel, valamint a tanárok módszerével és kérdézési módjával s testileti szellemével teljesen meg volt elégedve. Meglátogatván Baresay M. alispánt, ott szóba jött a tervezett átalakítás is, de határozat nem történt. Itt léte alatt dr. Solyom Fekete Ferencz törv. elnöknek vendége volt s Réti tanfelügyelő kísérte el Zámig.

— **A műipar története érdekében.** Dr. Römer Flóris a „Bihar”-ban a következő nyílt levelet intézett dr. Szabó Károlyhoz, egyetemünk derék tanárához: „Ismered, hogy is nem ismeréd Al-Torjai Benkő Mihály „Máriának választott legjobb rész” ezimű beszédét, a mely Kolozsvárt nyomatott. A Reform. Colleg. Betűivel, 1780. Eszt.-ben; de te azt is tudod, miszerint ezen műipari mozgalom alatt, egyébre sem gondolunk, mint arra, miszerint a mult századokban való magyar befolyást a művészet több ágában is kitüntessük, de a mire, mint p. o. a faducezokra, ölometszésekre stb., melyek alkalmasint, mint több régi példány is mutatja, csakugyan hazánkban s hazai művészek által készültek, kevés, majdnem azt lehet mondani semmi gondunk nem volt. Tudják, hogy nyomdászaink is, valamint minden más művészi vagy műipari segédeszközöket használó iparosok a régibb, hasznavehetetlen darabokat eldobták, az anyagot új öntésekre használták fel, ugy hogy csak egynehány, mint p. o. a váci nyomda is, Székes-

fehérvárt régibb eszközeit állította ki, mások még a régi csehleveleken előforduló, rendesen a városokat hiven előállító lapokat, rezeket stb. a muzeumoknak ajándékoztak el. Milyen lendületet adhatnánk műipari kifejlődésünk története megírásának alkalmával, ha csak azt gyűjtjenők, vagy a régibb, Magyarországbán, könyvekben előforduló fametszeteket ismernők, látnók, miképen vándoroltak egyik nyomdából a másikba, sőt talán arra is szolgálhatnának, hogy némely, más-képen meg sem határozható nyomatokat, vagy azoknak nyomtatási helyeit ismertetők meg. De ez a te dolgod, kedves barátom! és azoké, a kik a régi nyomtatványokból Szpecialitást csinálnak. Visszatérvén a felhozott sz. beszéd második lapjára, csak azt bókorkodom kérdezni: ismered-e az ottani a kaeskringók közti építményeket? kolozsváriak-e ezek, a melyek a baloldali két és a középső templomtól, talán a kolosi-apátságot tüntetik fel? És mitűn a nevezett rajzon semmi betűi nincsen, vajjon nem vezethetne téged az alsó középrészen levő hármastulipánú ezimen a metsző ismeretére? Nem fölösleges ezen kérdés, hidd el, én csak eszmém gyümölesözővé tételére akartalak felkérni és magamat sokszor tapasztalt szíveségedbe ajánlom.

— **A harmadik emeletről.** Tegnap déltán két rémes eset történt a fővárosban. Egy napon két kétségbeesett ember választá az öngyilkosságnak azt a nemét, mely a harmadik emeletről való legrúszban áll. A király-uteza 66. szám alatt lakott egy Kohn Lipót nevű házaló. Ez tartozott Endrey fűszerkereskedőnek 27 frtal; s az adóssáért bútorait ma el akarták árverezni. Kohn azt mondá, hogy a bútor már le van foglalva más adósság miatt, a végrehajtó azonban talált nála két foglalásmentes ágyat s azt akarták elszállítani. Kohn ennek ellenszegült, azt mondván, hogy e két ágy nem az övé, hanem ipáé. A végrehajtó azonban két rendőrt hozatott s ezek segélyével az ágyakat levitette. A szegény Kohn, midőn a bútorokat az utcán meglátta anynyira elkeseredett, hogy rögtön leugrott a harmadik emeletről. Teste a kövezeten szétzúzódott. A végrehajtó erre előaltott az ágyak elszállításától. A szörnyű eset roppant népesödlület idézett elő a király-utczában. Kohnak neje és 5 kis gyermeke maradt. Kevésbbé tragikus, de azért elég borzalmas kimenetele volt egy másik kétségbeesett öngyilkos tettének, ki a negyedik emeletről vetette le magát. — A hold-utczában este 8 órakor egy Löwy nevű 20 éves fiatal ember ismeretlen ok miatt atya lakásának utcaai ablakából a negyedik emeletről leugrott. A szerenstelen azonban nem esett le a kövezetre, hol menthetlenül agyon zúzódott volna, hanem fennakadt a ház előtt elvonuló táviradvezeték sáronyaiban. A borzasztó jelenet roppant néptömeget csödlített össze; s a szerenstelen fiatal embert ég és föld közt lebegő kétségbeesett helyzetéből csakhamar megszabadították. A rögtön elhívott orvos konstatalta, hogy Löwy láb-törést szenvedett, s nyakán a távirda drótok súlyos sebot okoztak. Életveszélyben azonban nem forog.

— **Kossuth Lajost** a napokban látogatja meg Ábrányi Emil társalgásáról bő tudósítást közöl az „Egyetértés”-ban Kossuth nyilatkozataiból átveszzük a következő részleteket. Először Budapest magyarosodásáról szöl s így nyilatkozik: — Ön azt állítja, hogy Budapest magyarosodik. Jól van. Elfogadom e problematikus állítást. Azért mondom problematikus, mert erre nézve ellenkező információin vannak. Jól van. Hát a németeket önök megmagyarosítják. Igen, de én a németektől nem tartottam soha. A német kozmopolita. Hajlik és olvad, a hol érdekei parancsolják. Azonfölül derék faj. Nagyra becsülöm a szépségési németiséget! De mondja csak: hány szerbet és erdélyi oláhot tudtak megmagyarosítani? Mit jelen az, hogy Hunyadmegyében 40.000 magyar család eloláhosodott? Arról is van tudomásom, hogy a Mezőésben azelőtt 140 telek volt tiszta magyar, most van 40, — és hogy Kolozsvár város ugyan, de ott mindenki ért olábul. — A magas politikáról váltott szavaiból a következőket jegyzi meg Ábrányi: Németország iránt Kossuth kevés bizalommal van. Szemlét tartott az európai államok fölött, bizonyos kiállításba helyezte a nagy európai háborut és Ausztrai bomlását, de egyuttal azt is, hogy Magyarország — a multban elkövetett hibáknál fogva — izolált helyzetben fog maradni. — Angliáról azt mondta: „Sohasem birtam elhitheti az angol államférfiakkal, hogy Ausztriára nincs szükség. Ausztria inkurábilis rögeszméjükké vált!” — Possimistikus nézeteit kifejezi e pár szava: Ezelőtt 6 évvel 110.000 láb magas hegycormot másztam meg egy különös növényért, mely gyűjteményéből hiányzott. Mert én szeretem a növényeket és a csigákat. Azok nem bánthanak engem. Az ember veszedelmes állat! Második kötetemben névszerint ki fogom irni azokat kik leveleket küldözgetnek hozzám azzal a felszólítással, hogy tessem visszaküldeni a Magyarországból elvitt kincseket! . . . Utoljára így szölt: — Örvendetes dolgot mégismondhatok önnek és ezt el viheti Magyarországnak. Lajos fiam a turini mtkiállításon nem rég beszélgetett egy híres

olasz szobrássszal. A szobrász így nyilatkozott: „Szobrok dolgában mi olaszok megtartottuk el-sőségünket, de a magyar festők sokkal különbek nálunknál.” Ez hízegő nyilatkozat Magyarországra nézve.

Vegyes hírek.

— **Az orosz császárné temetése.** A császárné holttemének átvitele a Péter-Pál-erőd templomába tegnapelőtt ment végbe. Délelőtt roppant zivatar s eső volt, délben az ég kiderült. Az összes harangok zúgtak, az ágyuk dürgötek. A menet a téli palotából indult a Péter-Pál-erődig. Minden programszoríten ment végbe, a kifejtett nagymérvű elővigyázati intézkedések folytán a rend zavartalan. A gyászmenetben mintegy ötezer ember vett részt; képviselve voltak az összes gárdacsapatok. A gyászkocsi után a császár lóháton ment, a császárnéről nevezett gárda-vértesek egyenruhájában. A nagyhercegek és fejedelmi személyek szintén lóháton voltak. Ezek sárából emlitendő: a német trónörökös, Vilmos főherceg, Sándor hesseni herceg és a mechlamburg-schwerini nagyherceg.

— **A szultán és egy magyar ember.** Az „Egyetértés” írja: A szultán udvara végtelen ősszeggel tartozik a Konstantinápolyi kereskedőknek és üzletembereknek. Senki sem juthat pénzéhez s vége hossza nincs az udvar ellen megindított pöröknek. A mult télen szemtanuja voltam, midőn földink Kun Albert titléteben a szultán részére 1880 ft értékű vásárlást tettek. Kun az árucikkeket nem akarta kiadni fizetés nélkül, minthogy az udvar már is 150 ezer frtjával tartozott. A ravasz udvari ember azonban, ki a bevásárlást tette, azt mondá, hogy a cikkekkel a szultánt meg akarják lepni s hogy azok ára meg aznap kiifizetődik, mihelyest a pénztárnok megérkezik. Kun a hosszas beszélésnek engedve, kiadta a portékat, és újra megcsalták. Most ő is kénytelen volt az udvart bepörölni. Megjegyzendő, hogy a török főhivatalnokok magok biztatják a kereskedőket a pörölésre, hogy az óriási pórtaksát (5 százaléket) előre megkaphassák.

— **A párisi tömeges párbajok** száma egyre gyarapszik. Lafitte a Voltaire szerkesztője tegnapelőtt Croissyban Bion gróffal, a jockey klub tagjával vívott kardpárbajt, a ki a Voltaireban megjelent cikkért sértve érzé magát, Lafitte két sebet kapott, balszemöldökén s jobbról, a 3-ik borda táján, mely lehetetlené tette neki a küzdelmet. A következők párbajok vannak még ké-sz ülőben: Lajeune-Vilar Lepelletier-féle, Meyser Arthur és Rochefort közt, a Gaulois két más munkatársa. Lanaue most megválasztott bonapartista képviselő és Achille Simon ellenjelöltje közt s végreJaquet képiró viv egy lovászmesterrel. Valóságos párviadal-járvány.

IDEGENEK KOLOZSVÁRTT.

— jun. 7 —

Pannonia szálloda.

Konic Károly mérnök Miskolczról. Pukemier utazó Bécsből. Fabritius Gusztáv Prágából Brassóba. Bartha János orsz. képviselő B. Pestről. Zabulik vállalkozó Kolozsról, Schlesinger Bernát utazó Bécsből. Keresztessy Sándor B. Hunyadról. Filek Antal Brünnből. Polák F. utazó Bécsből Gy.-Fejérvára. Fried Jakab N. Váradról. Bischof Károly Mistekről. Pollák Albert Zabernről. Fischer A. B. Pestről Brassóba.

HIVATALOS ÁRFOLYAMOK

a budapesti ára- és érték-tőzsdén

1880. június 8.

Magyar aranyjárdék	108.20
Magyar vasúti kölcsön	128.—
Magyar kel. vas. államkötv., I. kibocsátás	83.25
Magyar kel. vas. államkötv., II. kibocsátás	101.50
Magyar kel. vasúti államkötv., 1876. évi	88.40
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	112.—
Magyar szőlődezsma váltási kötvény	98.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	94.—
Magyar földterherment. kötvény záradékkal	93.25
Temes-bánati földterherment. kötvény	93.—
Temes-bánati földterherm. kötv. záradékkal	92.50
Erdélyi földterherment. itési kötvény	92.75
Horváth-szlavon földterhermentesítési kötv.	73.70
Osztrák járadék papírbán	83.80
Osztrák járadék ezüstbén	83.90
Osztrák járadék aranybén	130.—
1860-iki államsorsjegyek	832.—
Magyar hitelbank részvény	204.25
Osztrák hitelintézet részvény	276.—
Esztét	
Cs. és kir. arany	554.—
20 frankos arany	934.—
Német birodalmi márka	57.75
London (3 havi váltókért)	117.50

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
BÉKÉSY KÁROLY.
NYILTÉR. *)
DOCTOR
B. Máthé Dénes
fogászmester és plombeur
teendői miatt, e hó 15-ig marad Kolozsvárt és csak azután indul körútjára M.-Vásárhely, Szászrégen, Besztercze és Décsre.
Kolozsvárt rendel Sétatér-uteza Veres-ház.

*) E rovat alatt megjelenő cikkekért semmi felelősséget sem vállal a szerk.

a „Kelet“ nyomdájának

EGY NAGYOBB SZÁLLITMÁNYA,

rendkívüli olcsó árban képes kiállítani a következő nyomtatványokat:

1. Legújabb divatu egész kicsiny „modestie“-szerénység-névjegy száz drb. 40 kr.
2. Ugyanez fautanzatu igen szép papiron száz drb. 70 kr.
3. Nagyobb névjegy fehér papiron száz drb. 50 kr.
4. Ugyanez háromszoros kemény karton papiron száz drb. 60 kr.
5. Legnagyobb névjegy háromszoros kemény karton papiron száz drb 70 kr.
6. Legnagyobb névjegy fautanzatu velin papiron száz drb 1 fr 20 kr.
7. Nagy névjegy igen szép cararai márvány utánzatu papiron. száz drb 1 fr.
8. Báli, májálisi, eljegyzési, menyegzői meghívó legkisebb nyolczadrész velin papiron . ezer darab 5 frt.
9. Ugyanez nagy nyolczadrét velin papiron ezer darab 6 frt.
10. Ugyanez kis nyolczad legfinomabb „glazed“ papiron . ezer darab 10 frt.
11. Ugyanez nagy nyolczad igen finom velin papiron ezer db 7 frt 50 kr.
12. Színes beléptijegy ötszáz db 2 frt 50 kr.
13. Ugyanez igen finom vastag színes papiron ötszáz db 3 frt 50 kr.
14. Gyászjelentés vékonyabb velin papiron ötszáz db 4 frt 50 kr.
15. Kereskedelmi számla velin papiron ezer db 6 frt.

Vidéki megrendelések hat óra alatt teljesítettek.

Csomagolás és szállító levél 20 kr.

Sz. 6129.—1880.

Árlejtési hirdetmény.

Közhirre tetetik, hogy az apahida-kolozsi útvonalon, a kolozsi hegytetőn levő két átereszt helyreállítására f. hó 14-én d. e. 10 órakor a megyeházánál megtartandó szóbeli árlejtés útján ki fog adatni. Kikiáltási ár 242 frt 85 kr.

Árlejtési óhajtok 5% bánatpénzt kötelesek előre letenni, melyet a vállalkozó a vállalat összes 10%-ra kipótolni köteles.

Az árlejtési feltételek és tervek a hivatalos órákban, a megyei aljegyzői irodában megtekinthetők.

Kolozsmegye alispánjától.

Kolozsvárt, 1880. június 5-én.

Gyarmathy Miklós, m. p.

(221) 2—2 alispán.

Börzse-műveletek

pontosan végezve

„LEITHA“ bankház által Bécsben Heidenschuss Nr. 1. nyereséggel a) korlátolt veszteség mellett (jutalom 10—30 frt. 5000 frt. effectualításra a la hausse vagy baisse műveleteknél; és pedig: b) ha az árfolyam hág vagy száll (Stellgeschäfte); c) Depot-tartással a míg az effectualítások haszonnal értékesíthetők.

Speculatio bevásárlások gyorsan és titokban.

Társas-üzletek (csak 15—40 frt fedezettel 1000 frt effectualításra.)

Provisio csak 50 kr.

Ezen körletekben, általunk bevezetett, s nagyon kedvelté lett módon teljesítünk minden megbízást az árfolyamlapon jegyzett effectualításokra.

Nincs szükség készpénzfedezetre.

BIZTOSÍTÁSA A CS. K. OZSTRÁK-MAGYAR állami-, magán- és külföldi sorsjegyeknek a legkisebb nyeremény megnyerésének elvesztése előtt.

Jutalom egész évre 15 krtól felfelé.

Biztosítás 500 frt a legkisebb nyeremény megnyerése mellett.

Ezen, a sorsjegyvásárlókra és tulajdonosokra, takarékoskodó emberekre és tőkepénzesekre nézve szerfelett fontos intézmény, melynek alapítása a sajtó és közönség részéről oztatlan elismerésben részesült, gazdasági szempontból is becsülendő, s utalunk e tekintetben a kimerítő tervezet határozmányaira.

Információkat losokról, értékpapirokról és pénzügyi viszonyokról mindenki számára ingyen és bérmentesen ad a „Leitha“ a közgazdasági érdekek közlönye. A példányok mindenféle bérmentesen mennek. A „Visszapótlása minden nagyobb kiadásnak és veszteségnek“ stb. valamint a „Sorsjátszásokról“ (kelengyéről, üzvegyek, szülők- és gyermekkről való gondoskodás) czimú cikksorozatokról különösen figyelmeztetünk mindenkit.

(178) 6—6

Cs. k. állami-, magán- és külföldi sorsjegyek es. k. ozstrák-magyar járadékok.

56 féle combinatióban a legjobb elhelyezkedési mód takarékoskodókra nézve.

a) napi árfolyamon, b) egyenként vagy csoportban, c) mérsékelt fizetésekkel és depot-ban tartással a bankkamattal, d) esekély havi törlesztések mellett.

Különös gond a vidéki megrendelésekre, valamint minden, a váltótlethe vágó megbízásokra. Tervezetek, tarifák, stb. készségesen (bérmentve és ingyen) megküldetnek. — Solid firmáknak képviselete van.

A legújabb pisztoly nem használt, ha nem találhatunk. Hogy azonban jó kivétel legyen, a legújabb pisztoly árának háromszorosát, csak lezserre is, kellene kiadni.

A Gagganul-vasárnapi új-lőpisztoly (Kassai melléklet, Budapesten), alkalmasnak arra, hogy mégsehol sem, és lezserre való kiadás nélkül, jó pisztolytörzse legyen. Ezen kis, és gyakorlati igen alkalmas, fegyver nem durran és 15 méternyi távolságra, valóban hűdít még oly erővel, hogy a nyíl, pl. egy dobkába, 6 mm. méternyi távolságra jut, vagy a golyó egy madarat képes megölni. A megtöltés négy (4) fogással és igen könnyen végbelhető. Egy és ugyanazon nyíl 1000-nál többet használható. A számos előállítás, szalag-pisztolytörzse, lezserre való, hogy egy ilyen kitűnően szervezett, átlagos és tartozóan elnevezett 6 nyílal és 100 golyóval ellátott pisztoly, bármely tartóban, csak 600 frt. 750 frt. és bérmentesen megküldhető bekerüljen. Különnyílak, 11. díszesült öszt. 600 frt. 1. 2. és 3. díszesült 1000 drb. ára öszt. 600 frt. 1. 2. A lövészakadémia majdnem helyreállítja a pisztoly kiadását költségeket. Szállítók utánvétele v. előzetes úton történhetnek; a gyár jótállást nyújt.

Üzlethelyiség-változtatás.

Van szerencsém ezennel tudatni a nagyérdemű közönséggel, hogy a kolozsvári takarékpénztár főtéri házában levő üzletemet az

az építkezés tartamára

Belmonostor-utca 4. számú gr. Teleki-féle házba helyeztem át.

Ezen változás következtében kénytelen lévén, részint a szűkebb helyiség miatt, üzletemet összebb szorítani, részint azon célból, hogy korábbi üzlethelyiséget elfoglaló egészen

ujjan berendezett raktárral lehessenek a t. e. közönség szolgálatára, jelenlegi áruimat rendkívül olcsó árban bocsátom a n. e. közönség rendelkezésére.

Kiváló tisztelettel

GAJZÁGÓ ISTVÁN.

(186) 5—*

Jelzalog-kölcsönt törlesztésre

ad aláírott intézet ház- és földbirtokosoknak város- és faluközségekben, ugyszintén engedményezés útján jelzalog-köveléseket is elfogad. A kölcsön visszafizetendő

- a) tíz év alatt 7 frt 36 krnyi félleli járadékban 100 frt után;
- b) tizenöt év alatt 5 frt 78 krnyi félleli járadékban 100 frt után;
- c) husz év alatt 5 frt 5 krnyi félleli járadékban 100 frt után.

Bővebb részletek, valamint folyamodvány-minták, szóbeli vagy írásbeli kívánságra az intézet irodájában (Bayer-utca 1. sz.) ingyen kaphatók, akár pedig posta útján rendelhetők meg.

Nagy-Szeben, 1880. május 29-én.

(220) 2—3

„Albina“ takarékpénztár.

Nyomatott a KELET nyomdájában Kolozsvárt.

BORSZÉK.

Gyógy helyiség Erdélyben, Csikmegyében. Fürdőidénye kezdetét veszi június hóban és tart szeptember 10-ig.

A borszéki ásványviznek ÁRJEGYZÉKE.

Raktárak helyei	A raktáros neve	1 kupás		1 literes		1/2 literes
		50-es	25-es	50-es	30-as	48-as
		frt/kr.	frt/kr.	frt/kr.	frt/kr.	frt/kr.
Borszéken	a gyárnál	6 50	3 35	6	3 80	5 25
Arad	Bisztriczki József	—	—	10 50	6 50	7 25
Brassó-Bukarest	Gmeiner Gyula	8 75	4 65	8	5 15	6 25
Temesvár	Probst Adolf	—	—	10 70	6 80	7 40
Budapest	Láposy Ferenc	—	—	11 50	7	7 50
Versetz	Fuchs János	—	—	10 50	6 80	7 95
Nagyvárad	Janky Antal	—	—	11	6 50	7 25
Debreczen	Gerébi Fülöp	—	—	10 80	6 90	7 30
Segesvár	J. B. Misselbacher	9 15	4 75	8 35	5 33	6 75
Miskolcz	Mahr Károly	—	—	11 50	7 50	7 80
Soborsin	Blau Mór és fiai	—	—	9 50	6 25	7
Szeged	Tóth Péter	—	—	11 80	7 40	8 10
	maga tart raktárt.					
A ládák nehézsége (súly)		k i l o g r a m m				
		112	58	80	52	43

(210)

2—*

A borszéki üzletigazgatósága.

Berger-féle orvosi KÁTRÁNY-SZAPPAN

orvosi tekintélyek által ajánlva. Ausztria-Magyarországban, Franciaországban, Németországban, Hollandiában és Svájcban, Romániában stb. már tíz év óta főnyes sikertelenül használták.

mindennemű bőrkütegek

mint szinte az arezbőr mindenféle tisztátalansággal ellen küzdelemre a ruh, az idült és pikkely sűrű ellen, a kosz, a sörny repedvény, a fej és száj körüli ellen, a száj, a nyak, a szem, a fül, az ujjak közötti, a fagy, a láb, a kéz, a gyermeknek való, a bőrtől való, a fagy, a láb, a kéz, a gyermeknek való, a bőrtől való, a fagy, a láb, a kéz, a gyermeknek való, a bőrtől való.

Ára darabonként használati utasítással együtt 35 kr. A Berger-féle kátrány-szappan 40%-os tömény kátrányi tartalommal, a legfinomabb anyagból készült, s legyőzöken különözik minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrány-szappanoktól.

Csalások kikerülése végett a gyógyszerárakban világosan Berger-féle kátrány-szappan kérendő. s ügyelni kell a zöld csomagolásra s az ide mellékelt védjegyre.

Egyedüli helyettes a bel- és külföld részére: G. HELL gyógyszer. TROPPAU, hova a megbízások és tudakozódások is küldendők.

5—18

(160)

1000 forint

azon nőnek, a ki az én szeplőkencsöm használatát követően a máj és terhességi toltokat, napégetést és általában minden alkalmatlan foltjait az arezbőrnek el nem veszti.

(201) 4—12 Küldők postai utánvétre egy tégelyt 2 frt 70 krért.

FISCHER RÓBERT, vegytan doctora. Bécs, I. Johannesgasse Nr. 11.

